

дуальну форму навчання; 4) недостатність досвіду втілення дуальної освіти задля розуміння оптимального розподілу часу між складовими навчання в закладі вищої освіти / практика на підприємстві; 5) відсутність достатньої кількості роботодавців, згодних вкладати кошти в підготовку майбутніх фахівців за дуальною формою здобуття освіти.

Дуальна форма здобуття освіти є перспективним напрямом розвитку вищої освіти найближчим часом. Подібна організація освітнього процесу дозволяє максимально наблизити рівень теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців до запитів ринку праці. Упровадження дуальної форми здобуття освіти робить таких стейкхолдерів, як заклад вищої освіти і потенційні роботодавці, рівноправними партнерами завдяки тому, що останні можуть брати участь у плануванні змісту і програмних результатів навчання за відповідними освітніми програмами, сприяти розробленню навчальних планів і змісту програм фахових дисциплін, визначати необхідні майбутньому фахівцеві компетентності.

1. Про вищу освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 15.09.2021 р.).

2. Переваги та недоліки дуальної освіти в Німеччині. URL: <https://mbatime4u.com/uk/training-uk/preimushhestva-i-nedostatki-dualnogo-obrazovaniya-v-germanii/> (дата звернення 16.09.2021 р.).

*Д-р філос. наук, професор кафедри
філософії та соціології І. Д. Загрійчук*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ВНУТРІШНЯ ДИСЦИПЛІНА ЯК ЖАГА ДО ЗНАНЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Навчання, як відомо, є нелегкою справою. Воно вимагає від людини повної віддачі сил, енергії, часу. Тільки максимальна зосередженість, увага та відданість справі, якій збираєшся присвятити своє життя, може принести вагомий результат в опануванні знань. У такій делікатній справі, як навчання, не допоможе зовнішній примус, хоча й він може виступити спусковим гачком, що запустить невдаваний інтерес молодого людини до знань, які часто називають світлом на протигагу тіні, яку ототожнюють із незнанням і невіглаством. Недаремно систему, покликану давати знання, називають освітою. За змістом це означає освітлити людину, просвітити її, вивести з тіні невігластва.

На перших порах приходу людини в цей світ без певного примусу не обходиться. Наприклад, новонародженого спершу слід привчити до певних правил людського співжиття, що вимагає певного знання. Для цього дорослі, у першу чергу батьки, повинні потурбуватись про формування внутрішньої потреби навчатись. Така потреба є конче необхідною через те,

що вже змалку дитині слід усвідомити людські стосунки, для того щоб успішно формувати відносини з собі подібними, творити з ними відповідну комунікацію. Хоч сьогодні якимось не прийнято говорити про примус, однак слід сказати, що авторитет батьків все ж таки займає неабияке місце у вихованні дитини. А він, хочемо ми того чи ні, все ж таки чинить на дитину певний тиск, що є те саме, що й примус.

Допоки в людини не сформоване внутрішнє бажання діяти, як того вимагає життєвий вибір, будь-які прагнення чогось досягти приречені. Власне, це ми й спостерігаємо в певній частини студентів, які без наполягань з боку викладачів, кураторів, деканату не проявляють особливого бажання навчатись. Дивно та боляче це усвідомлювати, однак таке явище має місце. Особливо кидається в очі певна нехоть сучасного студента до навчання в умовах дистанційного проведення занять, що суттєво знижує рівень підготовки до професії. На цю тему вже немало з'явилося жартів і дописів навіть у соціальних мережах, у яких висміюються професійні здібності випускників, які отримали освіту переважно в дистанційному режимі.

Студентське життя і взагалі стиль існування в університетах завжди відзначався свободою. Попри зазначену вище роль примусу в опануванні знаннями, все ж таки він не займає провідного місця в організації навчального процесу. Як говорить народна мудрість, «коневі можна давати пити, але заставити його пити неможливо». Організаційні заходи, спрямовані на забезпечення умов для навчання, створюють лише певні рамки університетського життя. Наповнення його залежить від якісного складу професорсько-викладацького складу і нестримного бажання студента знаннями опанувати. Це нестримне бажання можна назвати жагою знань, яка неминуче веде до дії, напруженої праці, у процесі якої формується внутрішня дисципліна, наявність якої не потребує зовнішнього впливу для опанування знаннями.

Власне, чому про це йдеться? Справа в тому, що дистанційне навчання значною мірою розхитує узвичаєні форми навчання та контролю. Так, наприклад, лекційні заняття на платформі Zoom не дозволяють викладачеві проконтролювати присутність студента на заняттях навіть за умови, коли в навчальну кімнату він прийнятий. Адаже можна увійти на платформу і займатись по той бік екрана своїми справами. Тим більше важко, а то й неможливо викладачеві знати, наскільки активно та зосереджено присутні студенти беруть участь спільному творчому процесі, у спільному науковому святодійстві. І сказане стосується не лише лекційних занять.

Очевидно, що підвищення ефективності навчального процесу, рівня засвоєності знань з боку студентів в умовах дистанційного навчання лежить на шляху формування жаги до знань, яка тільки й може вести до формування внутрішньої дисципліни як запоруки високої продуктивності навчальної діяльності.